



TÜRK SİYASİ HAYATINDA MHP

ŞÜKRÜ ALNIAÇIK*

GİRİŞ

Milliyetçi Hareket Partisi, “**jakoben laikar**”¹ cumhuriyetçilerle, “**küçük Amerikacı**” liberallerin dışındaki “**özel bir damardan**” gelmektedir. **MHP’nin tarihsel köklerine yabancı olan siyaset yorumcuları, onun her iki tarafa karşı yürüttüğü muhalefetin kendi tarihî kodlarına uygun ve özgün bir politika olduğunu fark etmekte zorlanmaktadırlar.**

MHP, CHP’nin “23 ruhu”ndan uzaklaştığı 70’li yıllarda bu partiye karşı Demirel ve Erbakan’la koalisyon yapacak, hatta 80’lerde Refah Partisiyle seçim ittifakına girecek kadar muhafazakâr omurgalı bir siyaset izleyebilmiştir. Bunun yanında “46 ruhu”nun temsilcisi olduğunu iddia eden AKP’nin “38 ruhu” CHP’siyle değil, “23 ruhu”yla yani Cumhuriyetle hesaplaşma yoluna girdiği bu günlerde de MHP, alabildiğine “23 ruhu”na sarılarak cumhuriyetçi bir mücadele içine girebilmiştir.

Bu durum, 1923’te Cumhuriyetle bütünleşen Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti yani Kurtuluş Savaşı ruhunun yalnızca MHP tarafından sahiplenildiğinin bir göstergesidir.

* Araştırmacı - Yazar.

TÜRK SİYASİ HAYATININ BAŞLANGICINA DAİR BİRKAÇ SÖZ

Eğer “**Türk Siyasi Hayatı**” başlığı ile akademik bir çalışma yapmayı hedefliyorsanız, bu başlık altında en fazla yüz elli yıllık bir dönemi inceleyebilirsiniz; ondan öncesi için gerçekçi bir yaklaşımla ancak “**Osmanlı Devlet Yönetimi**” başlığını kullanabilirsiniz. Çünkü “**Siyasi Hayat,**” bize sadece iktidarı ve bürokrasiyi değil, daha renkli figürleri hatırlatan bir konu başlığıdır. Keza, siyasi liderlerin ve partilerin olmadığı bir siyasi hayatı tasavvur etmek oldukça güçtür. Türkiye’de siyasi partilerin tarihi 120 yıldan biraz fazladır ve bu nedenle de konu henüz objektif tarihçilerin eline

Bütün ilginç ve aykırı renklerle Türk siyasi hayatının bugünkü demokratik çizgisine gelmesinin ilk kahramanları hiç şüphesiz ki sürgünleri ve ölümleri göze alabilen Türkçüler, hürriyetperver Türk milliyetçileridir.

düşmüş değildir. “**Türkiye’de Siyasi Partiler**” çalışmasının bir hukukçu tarafından yapılmış olması da aynı nedenle sürpriz sayılmamalıdır (TUNAYA 1952, 1984).

Günümüzde “**Türk Siyasi Hayatı**” denince aklımıza önce siyasi liderler, sonra siyasi partiler, ilginç olaylar, kulisler, seçimler, bayraklar, semboller ve bütün bunların renkli hikâyesi geliyor. Oysa yaklaşık yüz elli yıl önce bu başlık, en fazla “**Osmanlı Siyasi Hayatı**” olarak atılabilir ve çalışma, estetik açıdan ancak gri renkli bir mermer blokun boyuna kesilmesi kadar zevk verebilirdi.

Sarayın tüketim kalıplarındaki eşsiz renk ahengine ve bütün estetik zenginliğe inat, 1860’larda bu siyaset mermerindeki en ilginç damarlar, muhtemelen, 550 yıllık Osmanlı geleneğine Tanzimatla eklenmiş Avrupalı çizgiler olurdu. Bütün ilginç ve aykırı renkleriyle Türk siyasi hayatının bugünkü demokratik çizgisine gelmesinin ilk kahramanları hiç şüphesiz ki sürgünleri ve ölümleri göze alabilen Türkçüler, hürriyetperver Türk milliyetçileridir.

I. BÖLÜM: MHP Türkçülüğünün Politik Açılımı: “Halkçılık yahut Demokrasi”

Günümüzde yani ilk siyasi parti olan İttihat ve Terakkinin gizli bir örgüt olarak ortaya çıkmasından 120 yıl sonra, “**Türk Siyasi Hayatı**” denince akla birbirinden farklı tarihî damarlardan beslenen ve Anayasa çerçevesinde faaliyet gösteren siyasi partiler gelmektedir. Bu demokratik renkliliğin

temel nedeni, o yıllardaki mücadelenin, 1923'te tarafların değişimci olanı tarafından kazanılmış olmasıdır. Bu değişimci kanat, İttihat ve Terakki, kazanan ise onun Türkçü kanadıdır.

Ziya Gökalp, İTC kurucularından, Osmanlı askerî tabibi ve düşünce adamı Hüseyinzade Ali Bey'i "*Türkçülükle halkçılığın mürşidi*" olarak görmüş ve 1918'de Yeni Mecmua'da yayımlanan "**Türkçülük Nasıl Doğdu?**" başlıklı makalesinde bu düşüncesini açıklamaktan çekinmemiştir. Ona göre, "*Ali Bey, Petersburg darülfünununda iki tesir altında kalmıştı: Panislavizm, sosyalizm... Ali Bey Panislavizmden Pantürkizm mefkûresini (ülküsünü- Ş.A.) çıkardığı gibi sosyalizmden de halkçılık ahlakını aldı.*" (GÖKALP, 18 Nisan 1918).

Kanaatimiz odur ki; ilk Türkçüler, özellikle de Gökalp, "**halkçılık**" kelimesini "**demokrasi**" anlamında kullanmıştır. Ancak tek partili hayat - demokrasi çelişkisi yüzünden olsa gerek zaman içinde halkçı politika, "**demokratia**" (yani demokrasi) ideali olarak değil sehven "**fakir ahaliyi sağlıklı, kültürlü ve uygar kılma programı**" olarak algılanmış ve uygulanmıştır. Halkevleri, Halk Eğitim Merkezleri ve Hıfzıssıhha faaliyetlerinin CHP'deki halkçılık ilkesinin açılımı olarak anlatılmasının manası budur.

Gökalp'ın kapitalizm ve sosyalizm karşısında bir orta yol olarak ortaya koyduğu **siyasi halkçılık, (democratie-politique)** aynı zamanda kapitülasyonların doğurduğu yerli-yabancı ve Türk-İslam unsuru gayrimüslim cemaat ayrımlarına da son vermektedir.

Gökalp'a göre "*Haricî ve dahilî kapitülasyonların ilgası bu imtiyazları da refettiğinden bugün Türkiye'nin siyasî nokta-i nazardan tamamiyle demokratik, yani halkçı bir cemiyet olduğunu iddia edebiliriz.*" (GÖKALP, 14 Şubat 1918) Bu alıntıyı, cümlenin içeriğindeki demokrasi-milliyetçilik aşkından çok, "halkçı" kelimesinin nasıl "demokrat" kelimesiyle eş anlamlı olarak kullanıldığına dikkat çekmek için yaptığımı belirtmekte fayda görüyorum.

Ziya Gökalp, Türkçülükle halkçılığın birbirinden ayıramayacağını dinî referanslardan esinlenerek de vurgulamıştır: "*Dini ilmihâlimiz, bize inançta mezhebimizin Maturidilik ve hukukta mezhebimizin Hanefilik olduğunu öğretiyor. Biz de buna benzeterek, şu ilkeyi ortaya atabiliriz: Politika da mesleğimiz halkçılık ve kültürde mesleğimiz Türkçülüktür*"(GÖKALP 1969: 121).

"Bundan 100 yıl önce "demokrasi" ile halkçı politika" aynı şeylerdir. Ziya Gökalp Türkçülüğü, halkçı politikaya uygun yani demokratik bir Türkçülüktür."

Gökalp'ın yolundan giden Atatürk, 1923'te Halk Fırkası Programı'na ve 1937'de 1924 Anayasa'sına (5 Şubat değişikliğiyle) halkçılık ve devletçilik ilkelerini eklemekle "**dayanışmacı demokrasinin**" (solidarist halkçılığın) toplumsal ve iktisadi gereklerini hukuken yerine getirdiğini düşünmüş olmalıydı. Ancak Cumhuriyeti kuranların demokrasi konusundaki iyi niyeti, "**tek parti**" yönetiminin gölgesinde, yanlış anlaşılan ve uygulanan "**halkçılık**" paravanının arkasında kalmıştır. MHP'nin de 9 Işık'taki Gelişmecilik ve Halkçılığı, demokrat kimliğin bir kartviziti gibi sunabildiğini savunmak güçtür.

Bundan 100 yıl önce "**demokrasi**" ile "**halkçı politika**" aynı şeylerdir. Ziya Gökalp Türkçülüğü, halkçı politikaya uygun yani demokratik bir Türkçülüktür. MHP'nin "**9 Işık**"la doktrine ettiği ve MHP ile harekete

Siyasette Türkçülüğü, Türk milliyetçiliğini bir çözüm alternatifi olarak gören fikir adamları, örgütlenmeyi de tek yol olarak görmüşlerdi.

geçirdiği milliyetçik de işte böyle bir milliyetçiliktir. Cumhuriyeti kuran Türk halkını her bakımdan güçlendirerek, dünyada söz sahibi bir millet hâline getirmek ve bu ulusal gücü Türk birliği için kullanmak... Sıkça tekrarlanmasa da Türk milliyetçilerinin hedefi budur.

Bu hedefe yönelmek için öyle çok derin halk, millet, ümmet, Turancılık Türkçülük, ulusçuluk, ulusalcılık kavram tartışmalarına da gerek yoktur. Milletler kavgasında ayakta kalmaya kararlı, adam gibi adam olmak yeterlidir. Bu tartışmalar, genellikle oyun bilmeyen gelinin "yerim dar" demesine benzer kaçış yollarıdır.

II. BÖLÜM: MHP'nin Türkçü Tarihî Damar Üzerindeki Yolculuğu

Türk siyasetindeki ana damarlardan bahseden ilk yazar, İTC'nin gizli kuruluşundan 15 yıl sonra konuyu kaleme alma cesaretini gösteren Yusuf Akçura'dır. Onun 1904'te "**Üç Tarz-ı Siyaset**"iyle yaptığı saptamadan bu yana Türkiye'de siyasi partiler gizli veya açık İslamcılık ve Türkçülük ana damarlarından beslenmiştir. Türkçülüğün anayasal güç hâline geldiği 1924'ten sonra kurulan partilerin hepsi anayasal olarak sözde "**Türk milliyetçisi**"dirler. Ancak bu partilerin çok azı milliyetçiliğin hakkını verebilmiş, demokratik hayatı borçlu olduğumuz "**halkçı millî mücadele**"ye, Türklük bilinciyle sadık kalabilmişlerdir.

Akçura, bir Türk milliyetçisi olarak 1804'teki Sırp İsyanından beri darbe üzerine darbe alan "**Osmanlıcılığın**" başarısından umutlu değildi. Osmanlıcılık artık bir siyasi ana damar olma kabiliyetinde değildi. II.

Mahmut reformları, Tanzimat ve İslahat Fermanları, bu damardaki tıkanıklığı açamamış, tam tersine damar irredantist hücumlarla tamamen tıkanmıştı.

Kendisinden önceki milliyetçilere göre daha cesur, askerlere göre ise daha gerçekçi olan Akçura, “İslam birliği”ne ve “Türk birliği”ne eşit şans verirken, Türkçülüğü ilk kez siyasi bir model olarak gündeme getirebilmenin kapısını aralıyordu. (AKÇURA 1976: 35)

II. Meşrutiyette siyasi hayat renklendiğinde artık **İslamcı** ve **Türkçü** partiler kurulabilirdi; ancak artık **Osmanlıcı** bir partinin başarı şansı kalmamıştı. 1912’de Trablusgarp’ı, 1913’te Arnavutları, 1917’de Hicaz, Yemen, Irak, Ürdün, Filistin ve Suriye’yi de kaybedince İslam birliğinin hayat alanı daralırken, Türkçülüğün siyaset kabiliyeti daha da güçlendi.

1919’da Kurtuluş Savaşı, Anadolu ve Rumeli’de Türklüğün, ümmet temeli üzerine bina edildiği yeni bir uluslaşma sürecini başlattı. Artık Orta Doğu resmen elden gitmiş, İslam birliği için artık yapacak fazla bir şey kalmamıştı. Orta Doğu haritası savaşlarla yeniden çizilirken siyasetin de askerlerin eliyle şekillenmesinde şaşırarak bir şey yoktu. Askerler, “kal” yani teori ne olursa olsun “hâl”den yani yaşanan pratikten dolayı Türkçüydü ve “Üç Tarz-ı Siyaset”ten geriye kalan sadece Türkçülük olmuştu.

Yakın tarihimizde demokrasinin gelişiminde, millet, halk ve “Türk” kavramlarının nasıl da yan yana güçlendiği dikkatlerden kaçmamıştır. Siyasette Türkçülüğü, Türk milliyetçiliğini bir çözüm alternatifi olarak gören fikir adamları, örgütlenmeyi de tek yol olarak görmüşlerdi. 1889’da Askerî Tıbbiyedeki genç soydaşlarına örgütlenmeyi telkin ederek İttihat ve Terakkinin fikir babası olan Hüseyinzade Ali Bey, Rusya’daki öğrencilik yıllarında hem Türklüğün ve demokrasinin hem de örgütlü mücadelenin önemini kavramış bir Turancıydı. Cemiyetten partiye geçilen II. Meşrutiyette ise parti, dış siyasetin zorlamasıyla hızlı bir şekilde asker kökenli Türkçülerin hâkimiyetine girdi (1908-1914).

Türkiye’de demokratik bir siyasi hayat için mücadele eden Ziya Gökalp, Yusuf Akçura gibi Türkçülere göre halk demek, Türk demekti, halkın iktidarı anlamına gelen demokrasi de Türk’ün yönetimde söz sahibi olmasıydı. Böylece Türkiye’de milliyetçilikle demokrasi aynı anda gelişti.

Türkiye’de demokratik bir siyasi hayat için mücadele eden Ziya Gökalp, Yusuf Akçura gibi Türkçülere göre halk demek, Türk demektir, halkın iktidarı anlamına gelen demokrasi de Türk’ün yönetimde söz sahibi olmasıydı. Böylece Türkiye’de milliyetçilikle demokrasi aynı anda gelişti.

1- Türkçülükten Müdafa-i Hukuka Geçiş

Mustafa Kemal’i, Enver’in başını çektiği İttihatçı generallerden ayıran en önemli unsur, onun İngiliz tipi demokrasi yerine Fransız tipi demokrasiyi yani laik cumhuriyeti çıkar yol olarak görmesiydi. Bu yüzden halk daha meşrutiyetin evrimci enerjisini özümsemeye çalışırken, onun cumhuriyet gibi devrim gerektiren bir amaçla harekete geçmesi, Meşrutiyet için Kur’an’a el basmış İttihatçı dava arkadaşlarıyla arasındaki kopuşun bir başlangıcı oldu.

Siyasi partiler, aslında bir fikri, düşünceyi, idealı yaşatmak için kurullar, bu ideolojinin veya programın iktidar olup olmaması ise tamamen şartlara bağlıdır.

Sarayla “hürriyet aşığı” Enver arasında hâkimiyet mücadelesi sürerken Mustafa Kemal iki karşıt alternatifin arasından sıyrılarak hâkimiyeti şu “**fakir ve asil**” millete devretmeye karar verdi. Bu karar, Fransız tipi jakoben bir tavırla Türk tipi babacan bir milliyetçilik arasında bir yerlerde alınmıştı.

Okuryazar oranı % 15, kentli nüfus oranı % 10 olan bir ülkede milliyetçi fikirlerin halkla buluşamaması, mütefekkirlerin jakoben olmasından değil, ülkenin ulaşım ve iletişim pratiğinden kaynaklanıyordu. 1919’da Mustafa Kemal’in Anadolu’da sivil çalışmalar yapması

ve kongreler toplaması, milliyetçiliğin tabana yayılması için bulunmaz bir fırsat oldu.

Bu yolla, Türkçülük, “**Üç Tarz-ı Siyaset**”in alelade bir ayağı olmaktan çıkıp, büyük bir ekseriyetle halkın siyasi tercihi hâlini aldı. Kurtuluş Savaşını yapan siyasi irade, işte bu Kuva-yı Milliye ruhudur. Mustafa Kemal, Sivas Kongresinde bu ruhla hareket eden bütün bölgesel cemiyetleri birleştirerek “**Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti**” adını verdi. Bütün meşru siyasi partilerin temeli bu cemiyete dayanır. Ancak pek çok siyasi parti, bu bilinçten yoksun olarak kurulmuş ve kapanmıştır. Bu maziye, Kurtuluş Savaşını ve ana siyasi damarları tanımadan günümüzün siyasi olaylarını sağlıklı olarak analiz etmek mümkün değildir.

2- Müdafaa-i Hukuktan Halk Fırkasına Geçiş

Siyasi partiler, aslında bir fikri, düşünceyi, ideali yaşatmak için kurullar, bu ideolojinin veya programın iktidar olup olmaması ise tamamen şartlara bağlıdır. İnsanlar ölümlüdür. Kurumlar ise yeni nesillerle ve kadrolarla fikirlerin, ideallerin taşıyıcısı olurlar. Kurucuların fikirleri ve idealleri, artık o partideki daha genç görevlilere emanettir.

Mustafa Kemal Atatürk, CHP'yi kurarken çok akıllı bir taktik uygulamıştı. Ülkedeki tüm "Müdafaa-i Hukuk Cemiyetleri", bir gecede tabela değiştirerek "Halk Fırkası"na dönüşmüş; böylece Kurtuluş Savaşıyla, cumhuriyet rejimi iç içe geçmişti. **CHP'ye dışarıdan sataşanlar, hem parti programıyla özdeşleşen Anayasa'ya ve rejime hem de İstiklal Harbine ve Lozan'a sataşmış olacaktı.**

Bu yüzden Atatürk'ün sağlığında ciddi ve kalıcı bir dış muhalefetten söz edilemezdi. 1924 ve 1930'da kontrollü muhalifler ortaya çıktıysa da bunlar, TCF ve SCF adlarıyla partileşen, derin İttihatçı faaliyetlerdi. Atatürk hayatta iken, iktidara gelme ihtimali olan denetimsiz bir muhalefet partisinin kurulması mümkün değildi. Biz burada CHP'deki Atatürk zamanında ve sonrasında yaşanan sıkıntıları ve bölünme sebeplerini incelemeyeceğiz. MHP'nin beslendiği Türkçü damarın izini sürmeye devam ediyoruz.

3- Parçalanma, Demokrat Parti ve Millet Partisinin Kuruluşu

Atatürk'ten sonra etkisini artıran CHP'deki parti içi muhalefet, 1945'te önce **Demokrat Parti** olup ayrıldı. 1948'de ise DP'nin muhalefetini yetersiz bulan sert muhalifler, **Millet Partisini** kurdular. **Böylece Kurtuluş Savaşı yapan Anadolu ve Rumeli Müdafa-i Hukuk Cemiyeti, üçe ayrılmış oldu. 1923 Ruhu üç parçaya ayrılmıştı:**

- CHP, İnönü'ye kalmıştı (1938 ruhu).
- DP, Celal Bayar'daydı (1946 ruhu).
- MP'nin başında ise Yusuf Hikmet Bayur vardı (1948 milliyetçi ruhu).

27 Mayıs hareketinin içinde bulunarak sosyalist azınlık iktidarı (bir tür BAAS) planlarının farkına varan **Alparslan Türkeş**, Hindistan dönüşü **CKMP** üzerinden siyasete atılırken, **cuntacı devrimci solun sokak hâkimiyetine karşı koyacak bir gençlik örgütlenmesini de başlattı.**

4- Millet Partisinden Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisine Geçiş

Millet Partisinin sembol ismi Mareşal Fevzi Çakmak'tı. 1924'te "Askerler ya meclise ya kışlaya" komutuyla asli görevine dönmüş; fakat İsmet Paşa'yla ilgili derin kaygılar 22 yıl sonra onu tekrar siyasete döndürmüştü. 46'da Demokrat Parti milletvekili olduktan sonra Sorbonne mezunu, Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri, Tarihçi Yusuf Hikmet Bayur'la birlikte Millet Partisini kurdu. Onun vefatından bir süre sonra 1954'te Millet Partisi kapatıldı. On gün sonra Osman Bölükbaşı, aynı omurga üzerinde Cumhuriyetçi Millet Partisini kurdu. Bu parti 1958'de Köylü Partisiyle birleşerek CKMP oldu.

Türkeş ve arkadaşları, komünist üreten bir bataklığa dönüşen bu sahte halkçılığa ve demokratlığa karşı, öz kaynaktan beslenen sert damarlı bir milliyetçi muhalefet başlatarak sisteme meydan okudular.

5- CKMP'nin MHP'leşmesi

Alparslan Türkeş, Cumhuriyetçi "Köylü Millet" Partisi adını ve mütevazı yapısını Gökalp'in sosyal dayanışmacı Türkçülüğünü hatırlatmak için iyi bir platform olarak değerlendirmiş olmalıdır.

Sürgün dönüşü 1965'te Alparslan Türkeş, Ahmet Er, Muzaffer Özdağ, Dündar Taşer gibi 14'ler grubunda kader birliği eden dava arkadaşları hep birlikte Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisinde siyasete başladılar ve aynı yıl Türkeş, partinin genel başkanı oldu. CKMP, 1969 Kongresinde **Milliyetçi Hareket Partisi** adını aldı.

27 Mayıs hareketinin içinde bulunarak sosyalist azınlık iktidarı (bir tür BAAS) planlarının farkına varan **Alparslan Türkeş**, Hindistan dönüşü **CKMP** üzerinden siyasete atılırken, **cuntacı devrimci solun** sokak hâkimiyetine karşı koyacak bir gençlik örgütlenmesini de başlattı. İttihat ve Terakkiden bu yana Türk subayları ülke siyasetine ilgi duymuşlardı ancak müesses nizam içinde **tek başına doktri-**

ner bir mücadele başlatan herhangi bir asker olmamıştı. Türk inkılabı, kurulu düzendeki bir siyasi faaliyet olarak görülemez. Bu nedenle Atatürk'ün askerî şahsiyeti üzerinden bir mukayese yapmak yanlıştır.

Türk siyasetinin Türkçü tarihi damarı üzerinde kurulup da ayakta kalabilen tek parti olan Milliyetçi Hareket Partisi, 9 Şubat 2011'de 42. kuruluş yılını kutlamıştır.

III. BÖLÜM: MHP'nin Karakteristik Özellikleri

A- Partinin Türkçü ve Halkçı Karakteri

Petersburg'da devrimci halkçılık tahsil etmiş, Hüseyinzade Ali'nin yolundan giden Gökalp, "**Politikadaki mesleğimiz halkçılıktır.**" derken Türkçülükten, devrimci bir kalkınma ideolojisine kapı aralamış oluyordu. Atatürk bu devrimin devrimcisiydi. Bazılarının yanlış anladığı gibi sınıfçı Sovyet Devriminin değil. Atatürk'ün ölümünden sonra, düşünce ve uygulama tembelliği yüzünden Türk'e özgü tasarlanmış Gökalpçı solidarist modelin yerini, Sosyalist Sovyet veya liberal Amerikan modellerinin alması, MHP'nin 1960'larda ortaya çıkışındaki en önemli amillerden biri olmuştur. "**Her şey Türk için Türk'e göre Türk tarafındandır**" MHP'nin unutulmaya yüz tutan Mustafa Kemal Türkçülüğünü çağrıştıran ilk sloganı oldu.

Gökalp, aydınların iki nedenle, a) Kültür almak için, b) Medeniyet vermek için halka gitmesi gerektiğini söylüyordu. Her şey böyle başlamıştı. Ancak, 1940'larda halka vergi almak, 1950'lerde ise oy almak için gidilmişti. Kimsenin bir şey verdiği de yoktu. Halk kendiliğinden göçünü kaldırıp kente gelirse uygarlığın bir ucundan nasipleniyordu. Türkes ve arkadaşları, komünist üreten bir bataklığa dönüşen bu sahte halkçılığa ve demokratlığa karşı, öz kaynaktan beslenen sert damarlı bir milliyetçi muhalefet başlatarak sisteme meydan okudular. Sistem onlara önce taş, sopa ve tabancayla, sonra da postalları ve tanklarıyla cevap verdi; 12 Eylül, demokrasinin her karesi gibi MHP'yi de ezdi geçti.

Ülkücüler, 12 Eylül öncesinde adını bile koymadan ölümcül bir demokrasi mücadelesi vermişlerdir.

B- MHP'nin Demokratlığı:

Kendisiyle yapılan bir röportajda Alparslan Türkes,

*"Ülkümüz yolunda siyasi mücadeleye girdiğimden beri **demokrasiyi** savun-
dum...*

*Bütün konuşmalarımda **demokrasiyi ve hukukun üstünlüğünü** savun-
dum. Bir partinin totaliter olması için fikir oluşturma faaliyetlerinin demokrasiyi
savunmaması, hür düşünce ve hukuka bağlılığı hiç olmazsa taraflarına telkin et-
memesi gerekir.*

Hâlbuki biz, hür düşünceyi, hukukun üstünlüğünü savunduk ve işledik."
demektedir. (AKYOL 1977) Ayrıca Alparslan Türkes'in şu sözü yıllarca Ülkü Ocaklarının duvarlarını süslemiştir: "*En kötü hukuk düzeni bile en iyi darbe düzeninden daha iyidir.*"

C- Bir İddia: “Ülkücüler, Demokrasi Kahramanı ve Demokrasi Şehitleridir”

Hukuk düzenini savunan Ülkücülerle sandıkla iktidara gelme ümitleri olmadığı için “İktidar namlunun ucundadır.” diyen devrimciler, 1970’lerde sokaktaki çatışmanın taraflarıydı. Ülkücülerin Alparslan Türkeş’in sağladığı disiplin içinde iki farklı hizibe ayrılması bile mümkün değilken solda birçok silahlı fraksiyon ortaya çıkmıştı. Maocular Lenincileri öldürüyor, Leninciler Enver Hocacıları kovalıyordu. Genellikle de Ülkücülere acımasızca saldırıyorlardı.

MHP’nin karakter çizgileri, Türkiye’de sağ denince akla Atatürk karşıtlığının sol denince de inanç düşmanlığının geldiği dönemlerde belirginleşti.

Birçok MHP il başkanı, ilçe başkanı öldürülüyor, Ülkücü gençlerin bu mücadeledeki kayıpları binlerle ifade ediliyordu. MHP parlamentodaydı, karşısındaki silahlı güce ve ekonomik imkânsızlıklara rağmen hukuk düzeni içinde seçimlere giriyor, iktidar olmaya çalışıyordu. Bilimin objektifinden bakıldığında, dünyanın neresinde olursa olsun böyle bir lider yani Alparslan Türkeş bir demokrasi kahramanı, onun izinden ölüme giden Ülkücüler de birer “demokrasi şehidi”dir.

Sarayburnu’ndan İmralı’ya tünel kazmayı düşünerek mizah yaratanlar hariç Türkiye’de hiç kimse Menderes’i asan darbeci siyaset kültürüne karşı mücadele etme, sokağa çıkıp can verme cesaretini gösterememişti. Oysa o demokrasi cellatlarının yolundan giden sosyalist cuntacı sola karşı silahlanmak zorunda kalan Ülkücüler, genellikle sağcı demokratların

çocukları ve torunlarıydı. Karşılarında ise darbeye “Ak Devrim” diyen CHP’li ailelerden gelen gençler vardı. Böylece 1978 CHP’si, 68’li devrimci gençlerin arkasındaydı. Bugünkü Marksist bölücü örgüt PKK’yı besleyip büyüten de 1970’lerin kozmopolit CHP’sidir. Türk basınının CHP’nin yayın organı durumuna gelmiş **Ulus**’tan ve **Akis**’ten yetişme ustaları ile onların çıraqları ne yazık ki bu dönemin **doğru anlaşılmaması** için ellerinden geleni yapmışlardır. Bu nedenle toplum ve gençliğin MHP’nin demokrat yönünü tanınması ve onun halkçılığını anlaması hâlâ tam olarak mümkün olamamıştır.

Ülkücüler, 12 Eylül öncesinde adını bile koymadan ölümcül bir demokrasi mücadelesi vermişlerdir. Soğuk Savaşın kardeş kavgası üreten mücadele sistematığı, onları, “**seçimle iktidara gelebilmek için**” yöneticilerinin ve mensuplarının ölümü göze aldığı bir siyasi partinin taraftarı yapmıştı. Rakipleri, Ülkücülere “**faşist**” diyorlardı. Hâlbuki faşizm suçtu ve Ecevit

döneminde bile Türk mahkemelerinde faşizm suçundan yargılanan tek bir Ülkücüye bile rastlanmamıştı. 12 Eylül askerî mahkemelerinde de böyle bir suçlama görülmeyecekti. Ancak, bu söz Ülkücülere o kadar çok söylendi ki; zaman içinde Ülkücüler, düşmana korku veren bir palabıyık misali, bu etiketi zimnen benimsemeye başladılar.

Bir yandan da Ülkücü teşkilat disiplinde askerî emirlerin sorgulanamazlığını ifade etmek için kullanılan, “**Ülkücülükte demokrasi yoktur.**” sözü, demokrasi kavramıyla Ülkücülerin arasına bir perde çekmeye başlamıştı. Oysa Alparslan Türkeş, bütün silahlı Marksist saldırılara rağmen Ülkücülerini kavgadan uzak tutmaya, MHP’yi demokrasi yolundan ayırmamaya çalışıyordu.

Tarihte bir siyasi partinin demokratik sistem içinde iktidar olmaya çalışırken bu kadar çok can kaybına uğradığına dair başka bir örneğe sahip değiliz.

D- MHP’nin Atatürk İlkeleriyle Maneviyatçılığı Uzlaştırması

MHP’nin karakter çizgileri, Türkiye’de sağ denince akla Atatürk karşıtlığının sol denince de inanç düşmanlığının geldiği dönemlerde belirginleşti. Ülkücüler, 1970’lere doğru göğsünde Atatürk rozeti taşıyan ama ellerinden Marks’ın Lenin’in kızıl devrim hikâyelerini düşürmeyen Moskovacı komünistlerle tanıştılar. 1968’de 6. Filoya bağlı Amerikan askerlerinin Dolmabahçe’den denize dökülmesi efsanesinin Atatürk’teki gibi, milletle, siyasetin millîleştirilmesiyle bir ilgisi olmadığını, hizmetin millettan ziyade işçi sınıfının yükselen kızıl bayrağına, SSCB’ye olduğunu gördüler. CHP’nin genç tabanında önce sol, sonra sosyalizm, sonra da derinden derine komünist devrim beklentileri, Atatürk ilkelerinin yerini almıştı.

Fakülte kantinlerinde, dergi köşelerinde ve örgüt bildirilerinde Atatürk’ün yerine Karl Marks, laikliğin yerine Darwinist ateizm oturmuştu. Devrimci sol, “**yasa dışı**” TKP’nin 1955’te Doğu Berlin’de gerçekleştirdiği kongrede aldığı kararı uyguluyordu. “**Bir ülkede aşulamayacak değerler ve semboller varsa, bunlar sosyalizm amacı uğrunda benimsenmeli ve bayraklaştırılmalıdır.**” CHP iktidarlarının besleyip büyüttüğü sol fraksiyonlar için söz konusu sembolik değer, “**Atatürk**”ten başkası değildi. Bu hasas dönemde MHP’yi sahte Atatürkçülük karşısında temkinli, solun laikliği

Siyaseti, centilmen bir hukuk savaşı gibi gören MHP yöneticilerinin hiçbir devirde dünyaya mal olmuş İslam’ı veya Türk milletin ortak değerleri olan Atatürk’ü, siyasi bir amaç için kullanmaya çalıştığına tanık olamazsınız.

sömüren din karşıtlığı karşısında dine saygılı kılan gerekçelerden bazıları bunlardır.

Alparslan Türkeş, duvarında Atatürk resmi bulunmayan Ocakları denetlemez ve bu tavrıyla âdeta cezalandırırdı. İçinde sosyal demokrat, sosyalist ve gizli komünist unsurlar barındıran, iktidarı döneminde Marksist örgütlenmeleri kolaylaştıran CHP'ye karşı girişilen siyasi mücadele, pek tabiidir ki; **"laiklik üzerinden"** yürütülemezdi. Marksist sınıf fanatikleri, doğru dürüst sınıf filan da bulamadıkları ülkemizde **"laikliği"** değil, **"milliyetçiliği"** ortadan kaldırmaya çalışıyorlardı. Alparslan Türkeş, bu gerçeğe daha İnönü zamanında 1944'te tanışmıştı.

MHP, inancı uğruna şehitler vermiş tek partidir, fakat dini siyasete alet etmez. MHP'yi AKP'den ayıran da budur.

Atatürk ilkeleri, Atatürk'ün adıyla ezberlenmiş olsalar bile bu prensipler aslında Türk milletinin yaşama, var olma ve yükselme prensipleridir. 1960 darbesinden sonra Türk milletinin devletiyle, devletin de milletin değerleriyle barışmasını merkeze alan MHP, bu ilkeleri ezberlemeden, ezberletmeden, bayrak yapıp asmadan, afiş ve tabela yapmadan yaşamıştır ve yaşatmıştır.

Söylemler ve politik hedefler bakımından Atatürk ilkeleriyle en az çelişen parti MHP'dir. CHP, Sosyalist Enternasyonale üye olduğu andan Ecevit'in 1990'larda değişen dünyaya göre kendini yenilemesine ve Baykal'ın CHP'nin başına geçmesine kadar milliyetçiliği tamamen unutmuş; laiklik ilkesini ise **"din ve vicdan özgürlüğü"** tarafını pek de dikkate almadan militanca uygulama yoluna gitmiştir. Hatta bazı CHP'liler, kendi ateist yaşam tarzlarını, laiklik olarak dayatma çabası içine de girmişlerdir. Bugünkü AKP iktidarının sorumlusu, jakoben CHP söylemleridir.

1970'lerde neden daha çok "milliyetçilik" ve maneviyatçılık vurgusu yapıldı?

Siyasi karakteri ve şöhreti, komünizmle mücadele yıllarında oluşan MHP'nin Atatürk ilkelerinden özellikle milliyetçiliği bayraklaştırması son derecede mantıklıdır.

Burası önemli:

1- "Din afyondur!" diyenlere karşı **"laikliği"** değil; ancak dindarlığı savunabilirdiniz.

2- "Halkları özgürleştireceğiz, Çin Halk Cumhuriyeti gibi eşitlikçi devlet kuracağız!" diyenlere karşı **"halkçılığı"** değil; milliyetçiliği savunabilirdiniz.

3- Devrim yapacağız devrim; akın var akın, güneşin fethi yakın!.. diyenlere karşı **“inkılapçılığı”** değil, muhafazakarlığı savunabilirdiniz.

4- “Burjuva sınıfına son vereceğiz!” diyerek katı bir devletçiliği, sosyalizmi savunanlara karşı **“devletçiliği”** değil, küçük esnafı, mülkiyet hakkını, sosyal tabakaları savunabilirdiniz.

5- Enternasyonalist bir gençlik yetiştirmek amacıyla millî tarihimizin tamamına düşman olmuş rakipler karşısında köklere küskün bir **“cumhuriyetçiliği”** değil, millî tarihi, Selçukluyu, Osmanlıyı Atatürk’ün de **“ecdadım”** (dedelerim) dediği Alparslan’ı, Fatih’i savunabilirdiniz.

6- **“MHP milliyetçiliği”** ile anayasal bir hak olan Atatürk milliyetçiliği arasında, MHP’de 1923 CHP’sinin yerini alan kurumsal canlılık ve güncelleme kabiliyeti dışında hiçbir fark yoktur. MHP’ye **“ırkçı”** diyenler, kullanacak siyasi malzeme bulamayınca kolayca iftira atan ve Kürt oylarını toplamak için ajitasyon yapan komünistler ve siyasal ümmetçilerdir.

E- MHP-Laiklik İlişkisi

MHP’nin din ve laiklik konusundaki tutumu, diğer konulardaki dürüst ve samimi tutumundan farksızdır. 1970’li yıllar, kavgadan artan zamanlarda biraz da denetimsiz bir fikir savaşı ve adam kapma yıllarıydı. 60’lı yıllarda münazaralarda güç kazanan edebiyat bölümü öğrencileri, kantinlerde sazı eline aldı mı kolay kolay bırakmıyordu. Komünistler, Karl Marks’ın Hristiyanlık için söylediği ve bu yüzden de kısmen haklı olan **“Din afyondur!”** sözünün üzerine iki tane de cinsel özgürlük nutku patlatınca okul kantinlerinden taşralı abazan devşirme ihtimalleri birkaç kat artıyordu.

Ülkücülerin elinde ise **“ortada işveyle süzülen”** güzel kızlara karşı, **“İslam ahlak ve fazileti,”** hazneye kolayca sürülen kızıl mermilere karşı ise **“Türklük gurur ve şuuru”** vardı. Kavga mukaddesat zeminine oturduktan bir süre sonra **“Rehber Kur’an, hedef Turan!”** ve **“Kanımız aksa da zafer İslam’ın!”** sloganları kavga meydanlarını çınlatmaya başladı. Böyle olunca da özellikle 1977’den sonra toplumda MHP’nin laiklik konusundaki kararlılığı ile ilgili şüpheler oluşmaya başladı. Siyasi partiler, genellikle programları veya kâğıt üzerinde kalmış projele-

MHP’nin tarihsel köklerine yabancı olan siyaset yorumcuları, onun her iki tarafa karşı yürüttüğü muhalefetin kendi tarihî kodlarına uygun ve özgün bir politika olduğunu fark etmekte zorlanmaktadırlar.

riyle değil, mensuplarının attığı sloganlarla şöhret bulurlar. MHP'nin İslam'la ve buna bağlı olarak laiklikle olan siyasi yakınlığının tanıtıcı reklamı da bu yüzden ne yazık ki sadece sloganlardan ibaret kaldı.

Siyaseti, centilmen bir hukuk savaşı gibi gören MHP yöneticilerinin hiçbir devirde dünyaya mal olmuş İslam'ı veya Türk milletinin ortak değeri olan Atatürk'ü, siyasi bir amaç için kullanmaya çalıştığına tanık olamazsınız. MHP'liler, seçim meydanlarına daima kendi beşerî ürünleriyle çıkmışlardır. Ürünle ilgili bir tanıtım ve piyasa araştırması yapmasalar da başkalarının ürünleri üzerinden, Allah'ın dinini veya milletin Atatürk'ünü kullanarak siyaset yapmayı, illegal güç kullanımı veya kuralsızlık saymışlardır. Bu yüzden MHP'nin siyasi nutuklarında ne dinden ne de Atatürk ilkelerinden söz edildiğini duyabilirsiniz.

Türk siyasetinde bu üç damarın dışında yeni ve “özgün damarlı” bir partiyi kaldıracak genişlikte bir ideolojik hacim de yoktur. Bu yüzden de Kuva-yı Milliyecilerin, vatanseverlerin veya milliyetçilerin, MHP dışında siyaset yapmaları âdeta parti- nin “bahçe duvarının dışında parti içi muhalefet yapımlarından” ibarettir.

MHP, Atatürk gibi konuşur; fakat **“Atatürk gibi konuştuk.”** demez. MHP'yi CHP'den ayıran budur.

MHP, inancı uğruna şehitler vermiş tek partidir, fakat dini siyasete alet etmez. MHP'yi AKP'den ayıran da budur.

MHP, her iki partiye göre de laikliğe daha uygun ve sadık bir tutum içindedir. Özellikle CHP tarafından laçkalaştırılmış laikar tutumlardan kaçınır.

Kısacası MHP, İslam'ı ve laikliği, vakur bir Türk edasıyla, lakırdı etmeden, dedikodusunu yapmadan yaşar. Ne inancı tanzim ne laikliği dayatma... MHP'nin bu konularda Atatürk'ten ve Kuva-yı Milliye ruhundan farklı bir söylemi yoktur. Laikliği bir sorun hâline getirenler, onu yanlış okuyup, yanlış uygulayan ve yanlış dinleyip yanlış algılayanlardır. MHP'nin laiklik konusundaki tutumu, millet sevgisine dayalı bir faydacılıktır. Millî birlik için laiklik şarttır. Millî kalkınma için laiklik şarttır. Laiklik, inanç hürriyetini de temin ettiğine göre millî huzur için laiklik şarttır. İradeicüziye olmadan ibadet caiz olmadığına göre makbul bir ibadet için

de laiklik şarttır. Laiklik Anayasa'nın değişmez hükümlerinden birisidir. 42 yıllık tarihinde MHP'nin laiklikle ilgili olumsuz bir özel anısı olmamıştır.

SONUÇ: MHP'nin 1923 Ruhunu Tek Başına Üstlenmesi

Günümüzde "1923 ruhu" nun, Cumhuriyetin ürünü olarak siyaset sahnesinde yer aldığını iddia eden partilerin tarihî kodları incelendiğinde:

1- "1938 ruhu" adını verebileceğimiz. İnönü CHP'sinin, 1969'da Ortanın Solu'na, 70'lerde Sosyalist Enternasyonale kayarak bugüne kadar geldiğine hükmedebiliriz. Bu CHP, çoktan el değiştirmiş ve 68 Kuşağı Marksist devrimcilerin eline geçmiştir.

2- "1946 ruhu" adı verilen Bayar-Menderes DP'sinin, AP döneminde de devam eden ilkesiz oy avcılığı nedeniyle oy deposu cemaatlerle uzlaşarak, "1923 ruhu"ndan epeyce uzaklaştığını kabul edebiliriz. Ayrıca bu demokrasi hareketi, dünyadaki liberal ve açık toplumcu turuncu devrimlerden de etkilenerek son 10 yıl içinde milliyetçilikten tamamen kopmuştur. "46 ruhu" söylemi, "Türk Baharı" sloganıyla en son AKP'nin ağzındadır.

3- "1948 ruhu" demektense taklitçilikten sakınarak "milliyetçi ruh" diyebileceğimiz Millet Partisi çizgisi ise Mareşal'ın dürüstlüğünden, Bölükbaşı'nın sert muhalefetinden, Alparslan Türkeş'in yiğitliğinden taviz vermeden büyümeye, gelişmeye devam etmiştir.

Milliyetçi Hareket Partisi, "jakoben laikar" cumhuriyetçilerle, "Küçük Amerikacı" liberallerin dışındaki "özel bir damardan" gelmektedir. MHP'nin tarihsel köklerine yabancı olan siyaset yorumcuları, onun her iki tarafa karşı yürüttüğü muhalefetin kendi tarihî kodlarına uygun ve özgün bir politika olduğunu fark etmekte zorlanmaktadır.

MHP, CHP'nin "23 ruhu"ndan uzaklaştığı 70'li yıllarda bu partiye karşı Demirel ve Erbakan'la koalisyon yapacak, hatta 80'lerde Refah Partisiyle seçim ittifakına girecek kadar muhafazakâr omurgalı bir siyaset izleyebilmiştir.

Bunun yanında "46 ruhu" nun temsilcisi olduğunu iddia eden AKP'nin "38 ruhu" CHP'siyle değil, "23 ruhu" yla yani Cumhuriyetle hesaplaşma yoluna girdiği bu günlerde de MHP, alabildiğine "23 ruhu"na sarılarak cumhuriyetçi bir mücadele içine girebilmiştir.

Bu durum, 1923'te Cumhuriyetle bütünleşen Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti yani Kurtuluş Savaşı ruhunun yalnızca MHP tarafından sahiplenildiğinin bir göstergesidir.

Basını, TRT'yi, YÖK'ü ve Diyanet'i ele geçirdikten sonra Anayasa yargısına ve TSK'ye hükmetmeye çalışan AKP'nin 1923 karşıtı hücumlarına bir tepki olarak MHP'nin 12 Eylül Referandumunda "Hayır" kampanyası yürütmesinin arkasında bu tarihî bilinç yatmaktadır.

1923'e, Atatürk'e ve Kuva-yı Milliyeye en yakın olan damar, bu milliyetçi-Ülkücü damardır. Ayrıca bu üç eğilim dışındaki siyasi partiler, ha vardır ha yoktur. Yani bunlar gerçekte tabelası farklı olan "**parti içi muhalefet**" hareketleridir. En yakın oldukları partiden oy çalmak dışında bir tarihî işlevleri yoktur. Böylece kendi davalarına zarar vermektedirler.

Türk siyasetinde bu üç damarın dışında yeni ve "**özgün damarlı**" bir partiyi kaldıracak genişlikte bir ideolojik hacim de yoktur. Bu yüzden de Kuva-yı Milliyecilerin, vatanseverlerin veya milliyetçilerin, MHP dışında siyaset yapmaları âdeta partinin "**bahçe duvarının dışında parti içi muhalefet yapmalarından**" ibarettir.

¹**Laikar model**, fazla incelenmemiş konulardan biridir. Oysa laikliğin ana vatanı olan Fransa'nın devrim tarihi biraz araştırıldığında Fransızların, laikliği yaşayabilmek, özellikle de Katolik Fransızlara özümsetebilmek için kilisenin, diyanet işlerinin denetim altından tutulduğu bir yüz yıl (1800-1900) geçirdikleri görülür. Türkiye, izinden gittiği Fransa'ya inat, bu süreci tamamlayamadan laiklikten, laikliğe hatta Osmanlı istimalet politikasına benzer bir seküler yapıya rücu etmek üzeredir. Oysa Müslümanların % 10 aşar, gayrimüslimlerin % 12 haraç + cizye ödedikleri, asker ve memur olamadıkları Osmanlı asırları çoktan geride kalmıştır.

KAYNAKÇA

- AKÇURA, Yusuf (1976), "Üç Tarz-ı Siyaset", Ankara: TTK Yayınları.
- AKYOL, Taha; Alparslan Türkeş Röportajı, HERGÜN Gazetesi; 9 Ekim 1977.
- GÖKALP, Ziya; "Halkçılık", Yeni Mecmua, Sayı 32, İstanbul, 14 Şubat 1918.
- GÖKALP, Ziya; "Türkçülük Nasıl Doğdu", Yeni Mecmua, Sayı 40, İstanbul, 18 Nisan 1918.
- GÖKALP, Ziya (1969), "Türkçülüğün Esasları", İstanbul: Milliyetçi Hareket Yayınları.
- NALBANTOĞLU, Muhittin (1986), " Alparslan Türkeş'le Tarihi Konuşmalar, İstanbul: Zümrüt Yayınları.
- TUNAYA, Tarık Zafer (1984), "Türkiye'de Siyasi Partiler", Ankara.
- TURGUT, Hulusi (1995), "Türkeş'in Anıları- Şahinlerin Dansı", İstanbul: ABC Yayınları.
- TÜRKEŞ, Alparslan (1973), "Dokuz Işık" İstanbul.